

Mustafa BİLİCİ
İzmir Milletvekili

36489

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasanın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

[Signature]
10/11/2025
Mustafa BİLİCİ
İzmir Milletvekili

Van'ın Gürpınar ilçesinde yer alan Kırk Değirmenler bölgesi ile Başbulak kaynağından beslenen Şamran Kanalı, yalnızca birer su yapısı değil; Urartu döneminden bugüne uzandığı kabul edilen, bu toprakların emeğini, üretimini ve tarihle uyumlu yaşam kültürünü yansıtan özgün birer kültür mirasıdır. Kırk Değirmenler ve Şamran Kanalı Koruma ve Yaşatma Derneği tarafından yapılan açıklamalarda, bölgede bir zamanlar onlarca değirmeni çalıştıran suyun bugün kesildiği, ayakta kalmayı başarmış tek değirmenin dışında diğer değirmenlerin büyük ölçüde yıkılmaya yüz tuttuğu, Şamran Kanalı'nın ise kuruma ve tahribat tehdidi altında olduğu ifade edilmektedir. Dernek Başkanı Erdem Güngör'ün ifadelerinde, Kırk Değirmenler'deki yapıların "birer taş yığını değil, bu toprakların emeğini ve üretim kültürünü anlatan canlı tanıklar" olduğu, Şamran Kanalı'nın da "binlerce yıllık bir medeniyetin suyla şekillenen mirası" niteliği taşıdığı vurgulanmaktadır. Buna karşın, söz konusu tarihi yapıların yeterli ölçüde tescil edilmediği, restorasyon ve koruma çalışmalarının sınırlı kaldığı, alanın turizm ve kültürel rotalar bakımından hak ettiği ilgiyi görmediği yönünde kaygılar dile getirilmektedir.

Bu bilgilendirme ışığında:

1-Kırk Değirmenler bölgesindeki değirmen yapıları, su kanalları ve ilişkili tarihi unsurlar ile Şamran Kanalı'nın hangi kesimleri, Bakanlığınız envanterinde tescilli taşınmaz kültür varlığı olarak yer almaktadır? Tescilsiz olup korunmaya değer görülen kısımlar hakkında yürütülen güncel bir tescil süreci var mıdır?

2-Kırk Değirmenler ve Şamran Kanalı'nı içine alan alan için hazırlanmış bir koruma amaçlı imar planı, yönetim planı veya benzeri bir kültürel miras koruma planı bulunmakta mıdır? Varsa bu planların uygulanma durumu, ayrılan bütçe ve bugüne dek gerçekleştirilen somut restorasyon/iyileştirme çalışmaları nelerdir?

3-Ayakta kalabilmiş ve halen faal durumda olduğu belirtilen tek değirmenin, özgün kimliğine uygun biçimde korunması ve ziyarete açılması için Bakanlığınızca yürütülen veya desteklenen bir proje var mıdır? Diğer yıkılmaya yüz tutmuş değirmenlerin rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanmış mıdır? Hazırladıysa hangileri hangi aşamada?

4-Şamran Kanalı'nın tarih, kültür ve su medeniyeti açısından taşıdığı önem dikkate alındığında; kanal güzergahının bir kültür rotası, yürüyüş yolu veya tematik turizm hattı olarak değerlendirilmesine yönelik Bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır? Bu kapsamda Van'daki turizm stratejisi ve tanıtım materyallerinde Şamran Kanalı ve Kırk Değirmenler'e ne ölçüde yer verilmektedir?

5-Kırk Değirmenler ve Şamran Kanalı Koruma ve Yaşatma Derneği ile Van Gölü Aktivistleri'nin bilimsel rapor, envanter çalışması, belgesel, rehber kitap vb. üretime dönük girişimlerine Bakanlığınızca herhangi bir maddi veya teknik destek sağlanmış mıdır? Sağlandıysa bu desteklerin tutarı ve kapsamı nedir; sağlanmadıysa neden?

6-Van'ın binlerce yıllık su mirası olan Şamran Kanalı ve Kırk Değirmenler'in, orta-uzun vadede UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne önerilmesi, ulusal/uluslararası fonlarla desteklenmesi veya bölgesel kültür yolu projelerine dahil edilmesi yönünde bir hedefiniz veya hazırlığınız var mıdır?

Tel. : (0312) 4206056-57

Faks : (0312) 4202312

E-mail : mustafa.bilici@tbmm.gov.tr

Adres : TBMM Halkla İlişkiler Binası 2. Kat F Koridor Oda No: 224 06543-ANKARA